

Høringssvar fra Kulturskolerådet

NOU 2026: 6 *Den nye velferdskommunen*

Om Kulturskolerådet

Kulturskolerådet er en utviklings- og interesseorganisasjon for kommuner som eier og driver kommunal kulturskole. Vi arbeider for kvalitetsutvikling i kommunesektoren, med utgangspunkt i kulturskolen.

Om kulturskole og rammeplan for kulturskolen

Kulturskole er et lovpålagt skoleslag, hjemlet i Opplæringslova kapittel 26. Kulturskolen bidrar til at barn, unge og voksne over hele landet får lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstneriske uttrykk. Kulturskolens betydning som arena for kunst- og kulturfaglig opplæring, deltakelse og inkludering fremheves i Meld. St. 18 (2020-2021) *Oppleve, skape, dele* og Meld. St. 28 (2024-2025) *Tro på framtida – uansett bakgrunn*. Kulturskolens kompetanse aktualiseres også i NOU 2026: 10 *Fellesskolen – Bærebjelken i framtidens samfunn*, som fremhever skolens brede dannings- og utdanningsoppdrag og betydningen av inkluderende fellesskap.

Rammeplan for kulturskolen, *Kulturskole for alle*, beskriver kulturskolen som en profesjonell kunst- og kulturfaglig virksomhet og som en del av kommunens helhetlige tjenestetilbud. Gjennom kunst- og kulturfaglig opplæring, samarbeid og aktivitet bidrar kulturskolen til læring, danning, mening, deltakelse og inkluderende lokalsamfunn. Kulturskolen har høy kunst- og kulturfaglig og pedagogisk kompetanse og samarbeider med skole, kultur, helse, frivillighet og andre kommunale tjenester. Den fungerer derfor både som utdanningsinstitusjon og ressurs i kommunens arbeid med helhetlige tilbud og lokal samfunnsutvikling.

Hovedbudskap

Kulturskolerådet støtter utvalgets ambisjon om en mer forebyggende, kunnskapsbasert, innovativ og samskapende velferdskommune. Forslagene om et målrettet samfunnsoppdrag, et praksisnært program og et nasjonalt skaleringsfond kan gi kommunene bedre rammer for langsiktig utviklingsarbeid og samarbeid på tvers av sektorer.

Kulturskolerådet vil understreke at kommunenes samlede kunst- og kulturtilbud må inngå i ressursgrunnlaget for utviklingen av den nye velferdskommunen. Kulturskolen er en vesentlig og lovpålagt del av denne infrastrukturen og representerer betydelig kunstfaglig og pedagogisk kompetanse og kapasitet. Dette er eksisterende kommunale ressurser som kan bidra når nye løsninger skal utvikles.

Kulturskolerådet anbefaler at den videre politikutforming:

- inkluderer kulturskolen og kommunenes kulturelle infrastruktur i arbeidet med framtidens velferdskommune
- inkluderer profesjonell kunst- og kulturfaglig kompetanse i samfunnsoppdraget for framtidens velferd
- innretter det praksisnære programmet og skaleringsfondet slik at de understøtter utviklingsarbeid på tvers av kultur, oppvekst, utdanning, helse og omsorg
- legger til grunn at samskaping krever tydelig offentlig ansvar og relevant profesjonell kompetanse
- legger til rette for kunnskapsutvikling og spredning av virksomme modeller
- ivaretar kommunenes ulike økonomiske, geografiske og administrative forutsetninger for å delta i utviklingsarbeid

Kultur som del av velferdskommunens infrastruktur

Utvalget legger til grunn en bred forståelse av innovasjon, som omfatter nye samarbeidsformer, nye måter å organisere oppgaver på og tiltak som styrker innbyggernes muligheter til å mestre hverdagen. Kommunen beskrives samtidig som tjenesteyter, samfunnsutvikler, planmyndighet og demokratisk arena.

Kulturskolerådet mener at denne forståelsen tilsier at kommunenes eksisterende kunst- og kulturressurser må inngå i den videre politikutviklingen. Når utvalget legger vekt på forebygging, samskaping og bedre bruk av samfunnets samlede ressurser, er kunst- og kulturfeltets kompetanse, arenaer og strukturer relevante.

Kulturskoler, bibliotek, kulturhus, fritidsklubber, Den kulturelle skolesekken og det profesjonelle og frivillige kulturlivet utgjør en etablert lokal infrastruktur for læring, aktivitet, deltakelse og fellesskap. Kulturskolen har en viktig posisjon i dette gjennom sitt lovpålagte oppdrag, sin profesjonelle kunstfaglige og pedagogiske kompetanse og sin tilstedeværelse i alle landets kommuner.

Kulturskolerådets standpunkt er dermed at kommunenes kulturelle infrastruktur må inngå som en ressurs i utviklingen av framtidens velferdskommune. Dette bør gjenspeiles i politikk og virkemidler for forebyggende og tverrsektorielt utviklingsarbeid.

Forebygging må omfatte deltakelse og tilhørighet

Utvalget legger stor vekt på en dreining mot forebyggende og helsefremmende innsats. Det foreslåtte praksisnære programmet skal blant annet bidra til aktivitet, deltakelse, sosial inkludering og aktive lokalsamfunn, med sikte på å redusere eller utsette behovet for velferdstjenester.

Kulturskolerådet støtter denne ambisjonen og vil framheve kulturskolen som en relevant arena for forebyggende innsats. Kulturskolens kjernevirksomhet gir barn og unge mulighet til å lære og utvikle ferdigheter, oppleve mestring, delta i fellesskap og skape og uttrykke seg sammen med andre. Dette har betydning for deltakelse, tilhørighet og gode oppvekstvilkår og er dermed relevant i en bredt anlagt forebyggende politikk.

Dette er også forankret i rammeplan for kulturskolen. Der beskrives kulturskolen som en del av kommunens forebyggende og helsefremmende arbeid, med bidrag til folkehelse, reduserte sosiale forskjeller og løsninger på tvers av tjenesteområder. Rammeplanen fremhever samtidig at kulturskolen skal bidra med arenaer for tilhørighet, fellesskap og deltakelse.

Gjennom kunstfaglig opplæring og etablerte samarbeid med blant annet skole, SFO og lokalt kulturliv kan kulturskolen inngå i mer sammenhengende innsats på tvers av kommunale ansvarsområder. Dette ligger innenfor kulturskolens beskrevne samfunnsoppdrag og kan styrke det kunstfaglige kjerneoppdraget.

Kulturskolerådet har også løftet disse perspektivene i høringen til NOU 2026: 2 *Politikk for nye generasjoner*, blant annet knyttet til kulturskolens plass i laget rundt barnet, kulturelt medborgerskap, deltakelse og tilhørighet. Disse perspektivene bør inngå i den videre utviklingen av politikk og virkemidler for forebygging.

Samskaping forutsetter profesjonell kompetanse

Utredningen gir frivilligheten en sentral rolle i utviklingen av framtidens velferdskommune, samtidig som det understrekes at frivillig innsats ikke skal erstatte kommunens lovpålagte oppgaver.

Kulturskolerådet mener at økt samskaping også forutsetter tilgang til profesjonell kompetanse. På kulturfeltet er frivillige og profesjonelle ressurser tett sammenvevd. Korps, kor og andre frivillige kulturaktører er avhengige av dirigenter, instruktører, kunstpedagoger og andre fagpersoner for å opprettholde og utvikle aktivitet og kvalitet.

Profesjonell kulturfaglig kompetanse bør derfor inngå som en del av ressursgrunnlaget for samskaping. Dette gjelder også kulturskolens fagmiljøer, som allerede samarbeider med frivillig kulturliv i mange kommuner. Creo peker i sitt høringsinnspill til NOU 2026:6 på den samme sammenhengen mellom frivillig innsats og profesjonell kulturfaglig kompetanse.

Virkemidler for tverrsektorielt utviklingsarbeid

Utvalget foreslår tre hovedgrep: et tiårig samfunnsoppdrag for framtidens velferd, et praksisnært program for kommunal innovasjon og et skaleringsfond for løsninger med dokumenterte resultater og overføringsverdi. Hovedgrepene skal blant annet styrke forebygging, mobilisere samfunnets samlede ressurser og legge til rette for utvikling, utprøving og spredning av nye løsninger.

Kulturskolerådet støtter hovedgrepene og mener at virkemidlene må legge til rette for reelt tverrsektorielt utviklingsarbeid. Kulturskolen må kunne delta med utgangspunkt i sin

kompetanse og sitt kommunale oppdrag, uavhengig av organisatorisk plassering. Tilgang til virkemidlene bør vurderes ut fra utfordringen som skal løses og resultatene som søkes oppnådd, ikke sektortilhørighet.

Kulturskolerådets utviklingsprogram *Kulturskolen i fremtidens kommune* illustrerer en slik tilnærming. Programmet samler kommunale aktører på tvers av fag- og ansvarsområder om lokale utviklingsbehov. Erfaringer fra denne typen arbeid kan bidra til praksisnær kunnskapsutvikling og til løsninger med overføringsverdi mellom kommuner.

Like muligheter til utvikling og innovasjon

Utvalget legger vekt på lokalt handlingsrom, samtidig som det slår fast at kommunene har ulike økonomiske, faglige og administrative forutsetninger for utviklings- og innovasjonsarbeid. De nasjonale virkemidlene må derfor innrettes slik at kommuner med ulik størrelse og kapasitet kan delta.

Kulturskolerådet har i høringen til NOU 2026: 1 *En bærekraftig kommunesektor* understreket betydningen av å kombinere lokalt handlingsrom med nasjonale mål og virkemidler som ivaretar kvalitet og likeverd. Det samme prinsippet bør legges til grunn for oppfølgingen av NOU 2026: 6.

Kultur som ressurs for robuste lokalsamfunn

Utvalget peker på sammenhengen mellom velferd, sterke lokalsamfunn og samfunnets beredskap. Tillit og sosiale fellesskap framheves som ressurser i møte med kriser og endringer.

Kulturskolen og andre lokale kulturarenaer bidrar til møteplasser, deltakelse og relasjoner på tvers av grupper og generasjoner. Dette er en del av den sosiale infrastrukturen som understøtter robuste lokalsamfunn. Kunst- og kulturfeltets arenaer og kompetanse bør derfor inngå i vurderingen av kommunenes samlede ressurser for samfunnssikkerhet og beredskap.

Avslutning

Kulturskolerådet støtter hovedretningen i NOU 2026: 6. Utredningens vektlegging av forebygging, tverrsektorielt samarbeid og mobilisering av samfunnets samlede ressurser gir et godt grunnlag for den videre politikktutviklingen.

Kulturskolerådets hovedanliggende er at denne brede tilnærmingen også må gjenspeiles i virkemidlene. Kulturskolen representerer en eksisterende kommunal ressurs med profesjonell kompetanse, lokal infrastruktur og etablerte samarbeidsflater. Denne kapasiteten bør kunne inngå der den er relevant for utfordringene kommunene skal løse.

Morten Christiansen
Direktør
Kulturskolerådet